

SẢN DÂY CHỮA BỆNH

Sản dây là loài cây dây leo thuộc họ Đậu, được trồng ở nhiều nơi để làm thực phẩm và làm thuốc. Hầu hết các bộ phận của cây sản dây đều được sử dụng làm thuốc chữa bệnh. Song bộ phận dùng tốt nhất là rễ (hoặc củ) được thu hoạch vào mùa đông, xuân. Củ đào rửa sạch đất cát, bỏ lớp vỏ ngoài, cắt khúc hoặc thái lát, sau đó phơi hoặc sấy khô, trong Đông y gọi là cát căn.

Theo Đông y, sản dây vị ngọt, tính mát, có công dụng giải cơ thoái nhiệt, phát biểu thấu chân, sinh tân chỉ khát, thăng dương chỉ tả, thường được dùng để chữa các chứng bệnh như sốt do ngoại cảm, đau cổ gáy, đau đầu, sỏi, sốt cao khát nước, đái tháo đường, tiêu chảy, kiết lỵ, tăng huyết áp, thiếu máu cơ tim, chảy máu cam, nôn ra máu, trĩ xuất huyết, tai ù tai điếc...

Một số bài thuốc chữa bệnh từ sản dây:

Chữa trẻ nhỏ cảm phong nhiệt, nôn mửa, đau đầu: Cát căn 30g giã nát sắc với 2 bát nước lớn, đun cạn còn 1 bát, chắt lấy nước (bỏ bã) nấu cháo với 50g gạo tẻ, thêm chút gừng sống và mật ong và cho trẻ ăn trong ngày. Dùng trong 3 - 5 ngày.

Chữa vùng ngực, bụng nóng cồn cào: 15g gạo tẻ ngâm nước một đêm, chắt bỏ nước, trộn đều với 120g bột sản dây và nấu cháo ăn trong ngày. Dùng trong 3 - 5 ngày.

Chữa cảm nắng, sốt nóng, nhức đầu, nóng ruột, nôn oẹ: Dùng 12g bột sản dây hòa với đường uống hoặc dùng 20g cát căn, 12g đậu ván giã dập, sắc nước uống trong ngày.

Chữa ngộ độc thức ăn: Củ sản dây tươi, ngó sen tươi, giã nát, vắt lấy 500ml nước mỗi thứ, hòa đều rồi uống dần.

Ngộ độc rượu (uống quá nhiều rượu khiến tỳ vị thương tổn, khạc hoặc nôn ra máu, người phát sốt, tiểu tiện đỏ): Hoa sản dây 30g, hoàng liên 4g, hoạt thạch 30g (thủy phi), bột cam thảo 15g, tán thành bột mịn, trộn với nước, hoàn thành viên, mỗi lần uống 3g, chiêu thuốc bằng nước mát.

Kinh nghiệm dân gian dùng bột sản dây chữa bệnh:

Hòa bột vào nước đun sôi để nguội, thêm đường, khuấy đều. Về mùa hè những lúc lao động hoặc đi đường xa mệt nhọc uống nước bột sản dây giúp bớt khát, đỡ mệt, chống được say nắng. Có thể dùng bột sản dây phối hợp với rau má cho thêm mát và công hiệu theo cách làm sau: Lấy 20g rau má, rửa sạch, giã nát thêm nước sôi để nguội vắt kiệt nước rồi hòa 10g bột sản dây vào, thêm đường uống. Hoặc nấu chín để ăn. Hòa bột sản dây với đường trắng và nước rồi nấu như kiểu quấy bột. Bột sản dây còn được dùng làm làm kết dính trong việc bào chế thuốc viên.